

مقدمه

«پژوهشکده اسلام تمدنی» از پژوهشکده های پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی است که از سال ۱۳۹۵ با تصویب پژوهشگاه و تأیید هیئت امنای دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم، با این عنوان مذکور و با تعریف مأموریت جدید فعالیت خود را آغاز کرد.

این نهاد پژوهشی، پیش از این، از سال ۱۳۶۸ در قالب معاونت پژوهشی دفتر تبلیغات اسلامی خراسان رضوی، فعالیت های پژوهشی خود را با همراهی گروهی از پژوهشگران زبده حوزه و دانشگاه آغاز کرده بود و بعدها در مسیر سازمان پذیری، با عنوان مرکز پژوهش های علوم اسلامی و انسانی به ادامه فعالیت پرداخت و با برنامه ها و اقداماتی مختلف کوشید تا در تولید علم، تعمیق فکر و ترویج فرهنگ اسلامی، نقش آفرینی کند.

برگزاری نشست های فاخر علمی، گفتگوها و مناظره های چالشی، نقد کتاب و فیلم، دوره های کارگاهی، نوشتن مقاله و تألیف کتاب، گونه های فعالیتی این بخش پژوهشی بود که به واقع در نوع خود بی نظیر می نمود. تا آنجا که محققان و دغدغه مندان آشنای به مرکز، آن را به مثابه نقطه امید خویش می دانستند. این مرکز در طول بیش از دو دهه فعالیت با استفاده از ظرفیت های حوزه علمیه خراسان و دانشگاه های منطقه، پژوهش هایی را در شاخه های مختلف علوم اسلامی و انسانی همچون مطالعات قرآنی، حکمت و کلام اسلامی، علوم

بسترهای

اجتماعی، تاریخی، فقه و ادبیات سامان داد که برخی از آنها در مجامع رسمی و علمی به کسب افتخار و رتبه و دریافت امتیازهای علمی گردید.

دستاورهای پژوهشی و مسأله محور مرکز پژوهشی موجب شد تا کوششی جدی در جهت رسمیت بخشی آن صورت گیرد. نتیجه این تلاش ها، با پیگیری های چندین ساله، هم فکری و همراهی اعضای محترم هیأت علمی و مسئولین دفتر خراسان منجر به تأسیس «پژوهشکده اسلام تمدنی» با اهداف، مأموریت و ساختار جدید شد.

«پژوهشکده اسلام تمدنی» همان طور که از عنوان آن برمی آید مطالعات و پژوهش های معطوف به توانایی اسلام در ساخت تمدن پاسخگو و درخور نیازهای همه جانبه انسانی را در دستور کار دارد و طبعاً بر آورده ها، داشته ها، یافته ها و ظرفیت های اسلام در گذشته، حال و آینده متمرکز است و می کوشد تا اسلام را آن گونه که شایسته آن است در عرصه کارآمدی اش بررسی و معرفی نماید، به همین سبب و در راستای تحقق اهداف سازمانی، چهار گروه پژوهشی «قرآن و مطالعات اجتماعی»، «فقه کاربردی»، «هنر و تمدن اسلامی» و «حکمت و کلام جدید» را با رویکردهای تخصصی در ساختار خود باز تعریف کرده است.

هم اکنون پژوهشکده اسلام تمدنی با ریاست آقای دکتر سیدمجید ظهیری (استاد یار پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی) و فعالیت مستمر «شورای

پژوهشی پژوهشکده»، «اداره امور پژوهشی اداره کل پژوهش»، «اداره پژوهشی پژوهشکده»، «اداره کتابخانه و اطلاع رسانی» و «اداره نشریات و فصلنامه ها»، عضویت تمام وقت هشت هیئت علمی رسمی، سه محقق رسمی، همچنین همکاری شمار زیادی از پژوهشگران و اعضای هیئت علمی دانشگاه های مختلف؛ در پی انجام مأموریت سازمانی در تلاش است.

این پژوهشکده تاکنون یکصد و شصت جلد اثر علمی، در قالب کتاب منتشر کرده که برخی از آن ها در جلد های متعدد است. همچنین پنج مجله علمی نیز با عناوین: «فصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش های قرآنی»، «فصلنامه علمی- تخصصی مطالعات ادبی متون اسلامی»، «دوفصلنامه علمی- پژوهشی پژوهش های عقلی نوین»، «دوفصلنامه علمی- پژوهشی سیره پژوهی اهل بیت (علیهم السلام)» و «دوفصلنامه علمی تخصصی الهیات شهر» را برابر زمان بندی تعیین شده منتشر می کند.

اهداف پژوهشکده

پژوهش در زمینه های:

- مبانی هنر و تمدن اسلامی با رویکرد به الگوی توسعه اسلامی- ایرانی؛
- بازسازی منطق، روش شناسی و مدل نواندیشی دینی در تمدن نوین اسلامی؛
- تفسیر اجتماعی قرآن کریم معطوف به نیازهای تمدن نوین اسلامی؛
- ساختارهای علم فقه، فقه شهرنشینی، فقه مذاهب و نقد سلفیه.

ماموریت و رسالت

تأمین پشتوانه های علمی تمدن نوین اسلامی. ایرانی از طریق نگرش به اسلام به مثابه دین تمدن ساز و توانمند در پربایی جامعه متعالی.

گروه های پژوهشی

گروه هنر و تمدن اسلامی؛

گروه فقه کاربردی؛

گروه قرآن و مطالعات اجتماعی؛

گروه حکمت و کلام جدید.

کلان برنامه ها

گروه پژوهشی حکمت و کلام جدید؛

الهیات شهر

گروه پژوهشی قرآن و مطالعات اجتماعی؛

- توسعه و توانمندسازی تفسیر اجتماعی موضوعی قرآن کریم در تراز تمدنی

گروه پژوهشی هنر و تمدن اسلامی؛

- بازخوانی تجربه های حکمرانی علم در تاریخ اسلام و ایران
- گروه پژوهشی فقه کاربردی؛
- فقه شهر و شهرنشینی

اعضای هیأت علمی و محققان رسمی

تعداد هیات علمی: ۸ نفر

تعداد محققان رسمی: ۳ نفر

طرح های پژوهشی پژوهشکده

آثار منتشر شده: ۱۶۰ عنوان

برخی از آثار منتشر شده:

- افقه های کمال - سید محمد حیدر علوی نژاد؛
- نقد و بررسی نظریه تفکیک - محمد رضا ارشادی نیا؛
- اشعه اللمعات (الشیخ نورالدین عبدالرحمن جامی)، هادی رستگار مقدم؛
- انوار العرفان (ملا اسماعیل اسفراینی رویینی)، سعید نظری توکلی؛
- سیری در کانون نویسندگان ایران، مسلم نجفی؛
- نظریه های امروزی شناخت، سید علی حقی؛
- هرمنوتیک و نواندیشی دینی، جهانگیر مسعودی،
- منهج الفاضلین فی معرفة الاثمه الکاملین، سعید توکلی؛
- تفسیر قرآن و هرمنوتیک کلاسیک - علیرضا آزاد؛
- آینده ادیان در روند جهانی شدن، مهرا ن رضایی؛
- نظریه اجتماعی معنویت در قرآن - محمد مسعود سعیدی؛
- امامت سر خاتمیت (پژوهشی تحلیلی در خاتمیت و رابطه آن با امامت)، عباس جوارشکیان؛
- دین در دنیای مدرن؛ از کلیساها تا آیین های دینی، فیاض قرانی؛
- یادنامه ملا صدرا (دومجلد)، جهانگیر مسعودی؛

- بازسازی دستگاه منطقی حاکم بر حکمت متعالیه، سیدمجید ظهیری؛

- غنائم الایام فی مسائل الحلال والحرام (میرزا ابوالقاسم قمی) ۶ جلدی - عباس تبریزیان؛

- درآمدی بر عرف - سید علی جبار گلباغی؛

آثار در دست انتشار: ۱۱ جلد

برخی از مهم ترین آثار در دست انتشار

- افقه های کمال - سید محمد حیدر علوی نژاد؛
- نقد و بررسی نظریه تفکیک - محمد رضا ارشادی نیا؛
- اشعه اللمعات (الشیخ نورالدین عبدالرحمن جامی)، هادی رستگار مقدم؛
- انوار العرفان (ملا اسماعیل اسفراینی رویینی)، سعید نظری توکلی؛
- سیری در کانون نویسندگان ایران، مسلم نجفی؛
- نظریه های امروزی شناخت، سید علی حقی؛
- هرمنوتیک و نواندیشی دینی، جهانگیر مسعودی،
- منهج الفاضلین فی معرفة الاثمه الکاملین، سعید توکلی؛
- تفسیر قرآن و هرمنوتیک کلاسیک - علیرضا آزاد؛
- آینده ادیان در روند جهانی شدن، مهرا ن رضایی؛
- نظریه اجتماعی معنویت در قرآن - محمد مسعود سعیدی؛
- امامت سر خاتمیت (پژوهشی تحلیلی در خاتمیت و رابطه آن با امامت)، عباس جوارشکیان؛
- دین در دنیای مدرن؛ از کلیساها تا آیین های دینی، فیاض قرانی؛
- یادنامه ملا صدرا (دومجلد)، جهانگیر مسعودی؛

- بررسی جریان های مدیریتی حاکم بر علم در عصر شکوفایی تمدن اسلامی (سده های چهارم تا نیمه سده پنجم)، محمد باغستانی کوزه گر.

- بررسی جامعه شناختی ضعف صداقت در آموزه های قرآن، سید علی نقی ایازی؛

- اهمیت سنجی عدالت و امنیت در اسلام - محمد بهرامی

طرح های پژوهشی در دست اقدام

برخی از مهم ترین طرح های پژوهشی در دست اقدام

- کاربست روش فراتحلیل کیفی در پژوهش های تفسیری؛ مطالعه موردی زدن زن از دیدگاه قرآن؛

- امکان سنجی تفسیر سیستمی قرآن کریم؛

- رابطه سرمایه اجتماعی با تحکیم و کارآمدی خانواده در تعلیم اسلامی؛

- بررسی جامعه شناختی نشاط اجتماعی در تعلیم دینی با تأکید بر زیست مجازی؛

- نظریه امنیت اجتماعی در قرآن؛

- اهمیت سنجی عدالت و امنیت از نگاه اسلام؛

همایش های ملی و بین المللی

- همایش حکمت مقاومت (حکمرانی مقاومت)؛

- همایش حکمت مقاومت (مبانی حکمی و کلامی فرهنگ مقاومت)؛

- همایش حکمت مقاومت (حکمرانی فرهنگ مقاومت)؛

- همایش حکمت مقاومت (فرهنگ مقاومت در آئینه قرآن و اهل بیت (علیهم السلام))؛

- همایش بررسی و معرفی کتاب کلمات سیدالعرب،

- سیدحسن موسوی بروجردی؛

- همایش بین المللی اندیشه های منطقی علامه بهابادی؛

- نخستین همایش ملی الهیات شهر؛

- همایش بزرگداشت مقام شامخ علمی جناب خواجه نصیرالدین طوسی.

مجلات و نشریات علمی

- فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش های قرآنی

- www.jqr.isca.ac.ir

- فصلنامه علمی - تخصصی مطالعات ادبی متون اسلامی

- www.jrla.isca.ac.ir

- دوفصلنامه علمی - پژوهشی پژوهش های عقلی نوین

- www.novin.isca.ac.ir

- دوفصلنامه علمی - ترویجی سیره پژوهی اهل بیت (علیهم السلام)

- www.sirepajouhi.isca.ac.ir

- دوفصلنامه علمی تخصصی الهیات شهر

- www.jtc.isca.ac.ir

نشر الکترونیک

- ۵۰ جلد از آثار پژوهشکده اسلام تمدنی در کتابخوان همراه پژوهان

- <http://pajooahaan.ir>

■ کرسی‌ها و نشست‌های علمی

◀ کرسی‌های تخصصی:

● کرسی نوآوری ارائه شده توسط آقای دکتر سید علی نقی ایزای با عنوان «موانع تفکر در فرایند الگوی پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن»؛

● کرسی نوآوری ارائه شده توسط آقای دکتر محمدمسعود سعیدی با عنوان «تبیین مشارکت در عرفان حلقه (مدلی برای تغییر آیین»؛

◀ کرسی‌های نقد و ترویجی:

● کرسی «واژگان مشترک قرآن و زبان فارسی در ترجمه‌های معاصر فارسی قرآن کریم»؛

● کرسی «مفهوم شناسی واژه «حرف» در آیه «وَمَنْ النَّاسُ مَنِ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَيَّ حَرْفٍ» (با تاکید بر آسیب شناسی ترجمه‌های معاصر فارسی قرآن کریم)»؛

● کرسی علمی ترویجی برخط «مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی اثرگذار بر کارآمدی خانواده مبتنی بر تعالیم روایی»؛

● کرسی نخستین پیش نشست دومین همایش بین المللی الهیات شهر / الزامات معنایی و اجتماعی شهر معنوی؛

● کرسی علمی ترویجی بررسی قرآن بسندگی از دیدگاه علامه طباطبایی؛

● کرسی ترویجی روش شناسی تفسیر اجتماعی در قرآن (مطالعه موردی قوانین در قرآن بر اساس آراء علامه طباطبایی؛

● کرسی ترویجی کنش‌های اجتماعی در فرایند پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن-دکتر سیدعلی نقی ایزای؛

● کرسی ترویجی «روش شناسی و سنجش کارآمدی الهیات توماس آکویناس و کلام خواجه نصیرالدین طوسی»؛

● کرسی ترویجی شناسایی حوزه‌ها و روندهای پژوهشی پارادایم تولید اجتماعی؛

● کرسی ترویجی «الزامات و چالشهای به کارگیری تولید اجتماعی در تولید صنایع دستی»؛

● کرسی ترویجی «شبکه نیاز در حوزه علوم اسلامی»؛

● کرسی ترویجی توان سنجی منطق ارسطویی در تبیین حکمت متعالیه؛

◀ نشست‌های علمی: ۲۹۲ نشست از سال ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۴

● مبانی حکمرانی اسلامی از منظر علامه شهید مرتضی مطهری(ره)-حجت الاسلام و المسلمین محمد علی فیض آبادی؛

● آرمان‌های حضرت امام خمینی از تحقق تا تداوم-دکتر سیدمجید ظهیری؛

● پنج تأثیر صلح امام حسن (علیه السلام) در برپایی قیام عاشورا، دکتر محمد باغستانی(۵ جلسه)؛

● رابطه شعائر حسینی و زیست تمدنی (رویکرد تمدنی به شعائر)-دکتر سیدعلیرضا واسعی؛

● غنائم حنین در ترازوی تمدن عیار(انجام اجتماعی)-دکتر سیدعلیرضا واسعی؛

● نقش حکمرانی در فراوانی مسائل نوپدیدای فقهی در انقلاب اسلامی؛

● نگاهی به پروسه حقوق زنان پس از شهید مطهری در گفتمان شیعی-حجت الاسلام و المسلمین دکتر علی شفیعی.

■ کارگاه (۳۴ مورد)

● کارگاه کاربردهای هوش مصنوعی (مبتنی بر ChatGPT) در تبلیغ و مطالعات دینی»، دکتر وحید شریفی؛

● نخستین کارگاه سواد رسانه ای با عنوان سبک زندگی در عصر دیجیتال، دکتر وحید شریفی؛

● کارگاه نقش هوش مصنوعی در تحول آموزش و پژوهش، دکتر وحید شریفی؛

● اولین کارگاه تخصصی هوش مصنوعی و کاربرد آن در تبلیغ دین، دکتر وحید شریفی؛

● کارگاه کاربرد ابزارهای فناورانه در نگارش علمی ویژه دانش پژوهان مرکز تخصصی طوبی، دکتر وحید شریفی؛

● اولین کارگاه تخصصی با عنوان هوش مصنوعی و کاربرد آن در پژوهش - دکتر وحید شریفی؛

■ محصولات فن آورانه

● تشکیل کتابخانه دیجیتال ادیان و فرق با بیش از ۲۷ هزار کتاب دیجیتال.

■ برخی از افتخارات و دستاوردها

● کسب رتبه کرسی موفق از سوی هیأت حمایت از کرسی‌های نظریه پردازی، نقد و مناظره، کرسی موانع تفکر در فرایند الگوی پیشرفت براساس آموزه‌های قرآن سیدعلی نقی ایزای؛

● کسب عنوان گروه برتر پژوهشی با رتبه سوم توسط گروه قرآن و مطالعات اجتماعی پژوهشکده اسلام تمدنی در پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی؛

● کسب رتبه برتر در نخستین دوره آیین جایزه ملی قانون در محور تخصصی امور اجتماعی، فرهنگ و مدیریت برای کتاب عدالت پژوهی در قرآن نوشته دکتر سیدعلی نقی ایزای؛

● کسب عنوان شایسته تقدیر دکتر سیدعلی نقی ایزای در هجدهمین فراخوان آثار پژوهشی حوزه علمیه خراسان برای مقاله علمی دین داری و تاب آوری اجتماعی در آموزه‌های قرآن؛

● مقاله برگزیده کمیسیون مطالعات تمدن؛

● کسب عنوان پژوهشگر برگزیده با رتبه ۳ برای مقاله علمی پژوهشی تحلیل اجتماعی تاثیر کنش‌های اخلاقی بر پیشرفت اجتماعی از دیدگاه قرآن کریم توسط دکتر سیدعلی نقی ایزای؛

● کسب عنوان پژوهشگر برگزیده با رتبه ۳ برای مقاله پژوهشی ظرفیت نهاد حوزه ی علمیه در سیاست‌های جمعیتی کشور، توسط دکتر سیدمحسن میرسندسی؛

● لوح تقدیر دکتر سیدمحسن میرسندسی در آیین اختتامیه شانزدهمین جشنواره بین‌المللی پژوهش فرهنگی در بخش پژوهش‌های اسلامی برای کتاب پژوهشی در هنجار پذیری حجاب دختران؛

● لوح سپاس برگزاری برنامه‌های هفته پژوهش و هشتمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهشی و فناوری دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم؛

● رتبه شایسته تقدیر، مرکز مدیریت حوزه علمیه خراسان؛

● رتبه سوم، کتاب سال حوزه؛

● رتبه اول نشریات، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی؛

● رتبه اول، جشنواره پژوهشی حوزه؛

● مقاله برگزیده کمیسیون مطالعات تمدن؛

● جایزه ملی، ششمین جشنواره کتاب دین و پژوهش‌های برتر.

راه‌های ارتباطی

☰ بروشور اجمالی پژوهشکده اسلام تمدنی

📍 **نشانی:** مشهد، چهارراه خسروی، نبش شارستان آیت

الله واعظ طبسی، دفتر تبلیغات اسلامی، طبقه سوم

☎ **تلفن:** ۰۵۱۳۲۲۳۳۶۷۵

📠 **دورنگار:** ۰۵۱۳۲۲۳۳۶۷۵

✉ **پیام رسان ایتا:** @iciisca

🌐 **وب سایت:** ici.isca.ac.ir

✉ **پست الکترونیکی:** ici@isca.ac.ir

حوزه ریاست و روابط عمومی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی / آذر ۱۴۰۴

پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

آشنایی اجمالی با پژوهشکده

اسلام تمدنی

ici.isca.ac.ir

دفتر تبلیغات اسلامی
حوزه علمیه قم